

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

**ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ:
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА
ІНСТИТУЦІЙНА БАЗА УПРАВЛІННЯ НА РІЗНИХ
РІВНЯХ ІЄРАРХІЇ**

*За науковою редакцією
доктора економічних наук В.С. Ніценка*

Монографія

ОДЕСА – 2016

УДК 330.342.2
ББК 65.011

*Гриф надано вченою радою
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
(Протокол № від 2016 р.)*

Монографія виконана в рамках спільної науково-дослідної роботи кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту та кафедри економіки та управління економіко-правового факультету ОНУ імені І.І. Мечникова на 2015-2017 роки.

Назва теми: «Формування національної моделі сталого розвитку в умовах глобальних трансформацій»

*(Затверджено Наказом ОНУ імені І.І. Мечникова № 1339 від 25.05.2015 року,
Тема № 144)*

Рецензенти:

- Нижник В.М.** – доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Хмельницького національного університету
- Шиян Д.В.** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства та менеджменту Харківського національного університету імені Семена Кузнеця
- Ушкаренко Ю.В.** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії Херсонського державного університету
- Яценко О.М.** – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Т 65 **Трансформаційні процеси в економіці : конкурентоспроможність та інституційна база управління на різних рівнях ієрархії : монографія / за наук. ред. доктора економічних наук Ніценка В.С. – Одеса : ТОВ «Лерадрук», 2016. – 510 с.**

ISBN

Обґрунтовано теоретико-методичні засади формування інституційної бази управління на різних рівнях управлінської ієрархії в умовах трансформаційної економіки. Наведено напрямки реформування національної економіки та підвищення рівня конкурентоспроможності основних виробничих та соціальних сфер.

Розраховано на науковців, представників органів законодавчої і виконавчої влади, керівників виробничих підприємств та громадських організацій.

ББК 65.011

ISBN

© Одеський національний
університет імені І.І. Мечникова, 2016
© Колектив авторів, 2016

ЗМІСТ

Вступ.....	7
------------	---

ЧАСТИНА I

ІНСТИТУЦІЙНА БАЗА УПРАВЛІННЯ НА РІЗНИХ РІВНЯХ ІЄРАРХІЇ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Розділ 1. Економічне ядро на різних ієрархічних рівнях системи управління.....	10
Розділ 2. Нестабільність і мінливість соціально-економічних процесів і явищ.....	23
Розділ 3. Значення традиційних промислів в імпортозаміщуючій моделі модернізації економіки країни: територіальний аспект.....	30
Розділ 4. Оцінка впливу регіонального чинника на макроекономічні процеси.....	43
Розділ 5. Методика оцінки розвитку постіндустріальної і неоіндустріальної моделей модернізації на регіональному рівні.....	55
Розділ 6. Система показників, що характеризують розвиток наноекономіки.....	68
Розділ 7. Інституційні фактори і умови ефективного впровадження інновацій та інвестицій інтенсивного типу.....	77
Розділ 8. Інституційний підхід до дослідження публічно-приватного партнерства.....	95
8.1. Становлення та розвиток інституту публічно-приватного партнерства.....	95
8.2. Інституційне середовище публічно-приватного партнерства.....	103

ЧАСТИНА II
РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ
КРАЇНИ В НАПРЯМКУ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ В
УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Розділ 9. Теоретичні основи трансформаційних процесів.....	119
Розділ 10. Реформування системи фінансування охорони здоров'я в умовах трансформації національної економіки.....	133
10.1. Охорона здоров'я як один із пріоритетних напрямів державної діяльності.....	133
10.2. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в умовах євроінтеграції.....	139
10.3. Фінансування вітчизняної сфери охорони здоров'я в умовах її реформування.....	147
Розділ 11. Галузеві особливості підвищення конкурентоспроможності морських торговельних портів в умовах транснаціоналізації.....	155
11.1. Виміри транснаціоналізації.....	155
11.2. Засади формування та управління державно-приватним партнерством у портах.....	167
11.3. Стратегія управління морськими торговельними портами.....	176
11.4. Індикатори та виміри інтегрованого ризик-менеджменту в морських портах.....	186
Розділ 12. Теоретико-методичні основи оцінки ефективності програм енергозбереження на підприємствах ЖКГ.....	203
12.1. Теоретичні основи складання та оцінки ефективності програм енергозбереження в Україні	203
12.2. Методичний підхід до оцінки ефективності реалізації програм енергозбереження на підприємствах ЖКГ.....	209
Розділ 13. Використання мотивації та матеріальне стимулювання праці з урахуванням досвіду світових тенденцій у формуванні системи соціально-економічних відносин.....	219
13.1. Оплата праці та рівень життя населення у розвинутих країн Заходу в умовах ринкової економіки.....	219
13.2. Досвід регулювання соціально-трудова відносин світлі глобального економічного розвитку.....	227

13.3. Соціально-економічні передумови підвищення мотивації та матеріального стимулювання праці.....	244
Розділ 14. Вплив бізнес-культури на розв'язання проблем підприємства в умовах глобальної трансформації.....	255
Розділ 15. Методичні основи та галузеві тенденції формування структури системи показників підвищення якості продукції у забезпечення конкурентних переваг підприємства за умов глобалізації економіки.....	274
15.1. Формування конкурентних переваг на основі якісних характеристик продукції підприємства.....	274
15.2. Методи та критерії підвищення якості продукції у формуванні конкурентних переваг підприємства.....	294
15.3. Галузеві тенденції вибору системи показників підвищення якості продукції підприємства та їх вплив на забезпечення конкурентних переваг.....	311
Розділ 16. Корпоративне управління: підвищення конкурентоспроможності в умовах глобалізації.....	322
16.1. Історичні та теоретичні етапи розвитку корпоративного управління	322
16.2. Організаційні основи соціальної відповідальності корпоративного бізнесу.....	327
16.3. Ефект синергії в корпоративних системах і методичні підходи до його оцінки.....	333
16.4. Планування та етапи формування стратегії корпоративних систем..	343
16.5. Розробка інвестиційної стратегії корпоративних систем.....	357
16.6. Інвестиційна стратегія холдингу.....	369
Розділ 17. Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах глобалізації.....	379
17.1. Конкурентоспроможність та конкурентна політика підприємства в сучасних умовах.....	379
17.2. Система елементів підвищення конкурентоспроможності підприємства.....	386

ЧАСТИНА ІІІ
НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ
ВИКЛИКІВ

Розділ 18. Інвестиційне забезпечення зрівноваженого розвитку аграрного сектору України як фактор підвищення його конкурентоспроможності.....	397
18.1. Обґрунтування необхідності інвестиційного забезпечення зрівноваженого розвитку аграрного сектору.....	397
18.2. Зрівноважений розвиток аграрного сектора за рахунок самоінвестування.....	401
18.3. Зовнішні інвестиції в зрівноважений розвиток аграрного сектора за рахунок українських та іноземних інвесторів.....	410
18.4. Інвестиції в зрівноважений розвиток аграрного сектора за рахунок державних дотацій та кредитів.....	414
Розділ 19. Механізми та інструменти реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств з виробництва та переробки насіння ріпаку.....	425
19.1. Інституційні засади розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств-виробників та переробників насіння ріпаку.....	425
19.2. Сценарії підвищення економічної ефективності інвестицій у виробництво і переробку насіння ріпаку.....	437
Розділ 20. Проблеми розвитку виробництва та формування експортних ресурсів м'яса.....	448
20.1. Стан та проблеми розвитку м'ясного тваринництва.....	448
20.2. Проблеми конкурентоспроможності експортного потенціалу м'яса.....	455
Бібліографічний список.....	464
Дані про авторів.....	502

ДАНІ ПРО АВТОРІВ

1. Баєва Вікторія Валеріївна – к.е.н., асистент, Одеська національна академія харчових технологій (м. Одеса, Україна).

2. Гилка Марина Дмитрівна – к.е.н., доцент, Інститут управління природними ресурсами ВНЗ «Університет економіки і права «КРОК» (м. Київ, Україна).

3. Демирова Софія Дмитрівна – аспірант, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (м. Одеса, Україна).

4. Докуніна Катерина Ігорівна – аспірант, Харківський національний університет будівництва та архітектури (м. Харків, Україна).

5. Євдокімова Ольга Мамедівна – старший викладач, Одеська державна академія будівництва та архітектури (м. Одеса, Україна).

6. Заїка Світлана Олександрівна – к.е.н., доцент, Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка (м. Харків, Україна).

7. Захарченко Олег Володимирович – к.е.н., доцент, Одеський національний політехнічний університет (м. Одеса, Україна).

8. Ковалевська Алла Володимирівна – к.е.н., доцент, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова (м. Харків, Україна).

9. Коваленко Олександр Михайлович – д.е.н., доцент, Одеський національний політехнічний університет (м. Одеса, Україна).

10. Колеснікова Катерина Семенівна – старший викладач, Одеська філія Київського національного торговельно-економічного університету (м. Одеса, Україна).

11. Котлячков Олег Васильович – к.е.н., доцент, Іжевський філія Російського університету кооперації (м. Іжевськ, Російська Федерація).

12. Кусик Наталія Львівна – к.е.н., доцент, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (м. Одеса, Україна).

13. Мамонтенко Наталія Сергіївна – старший викладач, Одеський національний політехнічний університет (м. Одеса, Україна).

14. Ненно Ірина Михайлівна – к.е.н., доцент, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (м. Одеса, Україна).

15. Нікітіна Галина Олексіївна – к.е.н., член-кор., НДІ економіки АПК і розвитку сільських територій (м. Астана, Казахстан).

16. Ніценко Віталій Сергійович – д.е.н., доцент, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (м. Одеса, Україна).

17. Павлов Костянтин Вікторович – д.е.н., професор, Камський інститут гуманітарних і інженерних технологій (м. Іжевськ, Російська Федерація).

18. Пантелеєв Володимир Павлович – д.е.н., професор, Національна академія статистики, обліку та аудиту Держстату України (м. Київ, Україна).

19. Петрова Роксана Вадимівна – к.е.н., доцент, Харківський національний університет радіоелектроніки (м. Харків, Україна).

20. Побережець Ольга Валеріївна – к.е.н., доцент, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (м. Одеса, Україна).

21. Пономарьова Марина Сергіївна – к.е.н., доцент, Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва (м. Харків, Україна).

22. Рудінська Олена Володимирівна – к.е.н., доцент, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (м. Одеса, Україна).

23. Савицький Андрій Вікторович – к.е.н., доцент, Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут (м. Хмельницький, Україна).

24. Соколова Ірина Миколаївна – к.е.н., доцент, Іжевський філія Російського університету кооперації (м. Іжевськ, Російська Федерація).

25. Солодовнік Олеся Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний університет будівництва та архітектури (м. Харків, Україна).

26. Федорак Василь Іванович – к.е.н., доцент, Інститут управління природними ресурсами ВНЗ «Університет економіки і права «КРОК» (м. Київ, Україна).

27. Фірсова Світлана Миколаївна – к.е.н., доцент, Іжевський державний технічний університет ім. М.Т. Калашников (м. Іжевськ, Російська Федерація).

28. Цуканов Олексій Юрійович – к.е.н., доцент, Одеський національний політехнічний університет (м. Одеса, Україна).

29. Чайківська Ольга Володимирівна – старший викладач, Одеська державна академія будівництва та архітектури (м. Одеса, Україна).

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

*За науковою редакцією
доктора економічних наук В.С. Ніценка*

**ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В
ЕКОНОМІЦІ:
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА
ІНСТИТУЦІЙНА БАЗА УПРАВЛІННЯ НА
РІЗНИХ РІВНЯХ ІЄРАРХІЇ**

Монографія

Комп'ютерна верстка і дизайн обкладинки

О.І. Кисельова

Підписано до друку 12.03.2016 р. Папір офсетний. Формат 60x90/16.
Гарнітура «Times New Roman». Обл.-вид арк. Ум.-друк. арк.
Тираж 350 прим. Зам. №.

Видавництво ТОВ «Лерадрук»
Свідоцтво ДК №2645 від 11.10.2006 р.
Одеська обл., м. Роздільна, вул. Леніна №44
Тел. факс (04853)3-14-97, 3-24-60
e-mail: leradruk@gmail.com